

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 27.01.2003
COM(2003)31 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**όσον αφορά τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της
συνθήκης ΕΚ, και η οποία υποβάλλεται σύμφωνα με τους όρους του
άρθρου 14 παράγραφος 3 της οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με την άσκηση του
δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις
εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Στην οδηγία 93/109/ΕΚ¹ ορίζονται οι λεπτομερείς κανόνες οι οποίοι διέπουν την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι.

Στο άρθρο 14 παράγραφος 3 πρώτη περίοδος της οδηγίας προβλέπεται ότι, 18 μήνες πριν από κάθε διεξαγωγή εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση με την οποία εξακριβώνεται εάν εξακολουθούν ή όχι να ισχύουν οι λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση, στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και προτείνει, ενδεχομένως, κατάλληλες προσαρμογές.

Οι προσεχείς εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρόκειται να λάβουν χώρα τον Ιουνίου 2004. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει την προαναφερόμενη έκθεση τον Δεκέμβριο 2002.

Μεταξύ των κρατών μελών που απαρτίζουν επί του παρόντος την Ένωση, μόνο το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου έχει ζητήσει παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 2, της συνθήκης. Στόχος της διεύρυνσης είναι τα 10 νέα μέλη - Δημοκρατία της Τσεχίας, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία και Σλοβακία - να προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση εγκαίρως, ούτως ώστε να συμμετάσχουν στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Ιουνίου 2004. Κατά συνέπεια, αυτές οι εκλογές θα λάβουν χώρα σε 25 κράτη μέλη. Καμία από τις δέκα υποψήφιες χώρες δεν έχει θέσει, κατά τη διάρκεια των προενταξιακών διαπραγματεύσεων, το ζήτημα της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης.

Ως εκ τούτου, σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να εξακριβωθεί εάν εξακολουθούν ή όχι να ισχύουν οι λόγοι που δικαιολογούσαν τη χορήγηση της εν λόγω παρέκκλισης στο Λουξεμβούργο και, ενδεχομένως, να προτείνει την πραγματοποίηση προσαρμογών.

2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους².

---

¹ Οδηγία 93/109/ΕΚ του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 1993 για τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι (Ε L 329, 31.12.1993, σ. 34). Αναφέρεται εφεξής ως "η οδηγία".

² Άρθρο 39 παράγραφος 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 364, 18.12.2000, σ. 1).

Αυτό είναι ένα από τα δικαιώματα που συνεπάγεται η υπηκοότητα της Ένωσης, όπως έχει θεσπισθεί από τη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992. Τα δικαιώματα της συμμετοχής στην πολιτική ζωή στο κράτος μέλος κατοικίας ορίζονται στο άρθρο 19 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ("η Συνθήκη ΕΚ").

Στο άρθρο 19 παράγραφος 2 ορίζεται ότι κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος³ έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Οι λεπτομερέστερες διατάξεις όσον αφορά την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θεσπίστηκαν το 1993 με την προαναφερόμενη οδηγία. Στο άρθρο 3 ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο το οποίο, κατά την ημέρα αναφοράς:

- α) είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 της συνθήκης·
- β) χωρίς να έχει την ιθαγένεια του κράτους μέλους κατοικίας του, συγκεντρώνει, κατά τα λοιπά, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η νομοθεσία του κράτους μέλους της κατοικίας του εξαρτά το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι των υπηκόων του,

έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στο κράτος μέλος της κατοικίας του κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αν δεν έχει κηρυχθεί έκπτωτο των δικαιωμάτων αυτών δυνάμει των άρθρων 6 και 7. Αυτός ο εκλογέας ονομάζεται "κοινοτικός εκλογέας", ενώ ο υποψήφιος ονομάζεται "κοινοτικός εκλόγιμος". Στο άρθρο 9 της οδηγίας περιλαμβάνονται κανόνες που διέπουν την εγγραφή των κοινοτικών εκλογέων στους εκλογικούς καταλόγους στο κράτος μέλος κατοικίας, ενώ στο άρθρο 10 περιλαμβάνονται κανόνες που διέπουν την κατάθεση της δήλωσης υποψηφιότητας κάθε κοινοτικού εκλόγιμου.

3. ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 14 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η οδηγία επιτρέπει την εισαγωγή εξαιρέσεων ως προς τη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των εκλογέων που έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους και των εκλογέων που δεν την έχουν, σε περίπτωση που αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει αυτό το κράτος μέλος. Στο άρθρο 14 παράγραφος 1 ορίζεται ότι εάν το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος χωρίς να έχουν την ιθαγένεια του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει το 20% του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν σε αυτό, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί, κατά παρέκκλιση των άρθρων 3, 9 και 10:

- α) να επιφυλάσσει το δικαίωμα του εκλέγειν στους κοινοτικούς εκλογείς που κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος επί μια ελάχιστη χρονική περίοδο, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη·

---

³ Εφεξής αναφέρεται ως "πολίτης της Ένωσης μη υπήκοος".

- β) να επιφυλάσσει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στους κοινοτικούς εκλόγιμους που κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος επί μια ελάχιστη χρονική περίοδο, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα έτη.

Εντούτοις, οι κοινοτικοί εκλογείς και εκλόγιμοι οι οποίοι, λόγω του ότι κατοικούν εκτός του κράτους μέλους καταγωγής τους ή λόγω της διάρκειας αυτής της κατοικίας τους, δεν έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν ή του εκλέγεσθαι σε αυτό το κράτος καταγωγής τους, δεν υπόκεινται στους ως άνω όρους της διάρκειας κατοικίας.

Στο άρθρο 14 παράγραφος 2 της οδηγίας προβλέπεται ότι αν η νομοθεσία ενός κράτους μέλους ορίζει ότι οι υπήκοοι ενός άλλου κράτους που κατοικούν σε αυτό έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν για το εθνικό κοινοβούλιο του κράτους μέλους αυτού, υπό τις αυτές ακριβώς προϋποθέσεις με τους ημεδαπούς εκλογείς, το πρώτο κράτος μέλος δύναται, κατά παρέκκλιση από την οδηγία, να μην εφαρμόσει γι' αυτούς τους υπηκόους τα άρθρα 6 έως 13.

4. ΟΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Το μόνο κράτος μέλος το οποίο ζήτησε να επωφεληθεί από την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 1, είναι το Λουξεμβούργο, το οποίο εξαρτά το δικαίωμα ψήφου των πολιτών της Ένωσης που δεν έχουν την ιθαγένεια του Λουξεμβούργου από την απαίτηση να έχουν κατοικήσει στο έδαφός του επί πέντε έτη κατά τη διάρκεια της εξαετίας που προηγείται της αίτησης εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους⁴. Όσον αφορά το δικαίωμα του εκλέγεσθαι, οι πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν την ιθαγένεια του Λουξεμβούργου οφείλουν να έχουν την επίσημη κατοικία τους στο έδαφος του Λουξεμβούργου και να έχουν κατοικήσει σε αυτήν επί δέκα τουλάχιστον έτη εντός της δωδεκαετίας η οποία προηγείται της υποβολής της υποψηφιότητάς του⁵.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ Η ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ

Στο άρθρο 14 παράγραφος 1 προβλέπεται ότι οι όροι που πρέπει να πληρούνται για τη χορήγηση παρέκκλισης, είναι ότι "το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει το 20% του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν σε αυτό".

Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει το 20% του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν στο Λουξεμβούργο.

---

⁴ Άρθρο πρώτο του νόμου της 25ης Φεβρουαρίου 1979 σχετικά με την άμεση εκλογή των "εκπροσώπων του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου" στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο της 28ης Ιανουαρίου 1994 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων που διέπουν την εκλογή των εκπροσώπων του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

⁵ Άρθρο 98 του νόμου της 25ης Φεβρουαρίου 1979 σχετικά με την άμεση εκλογή των "εκπροσώπων του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου" στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο της 28ης Ιανουαρίου 1994 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων που διέπουν την εκλογή των εκπροσώπων του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 14, η δεύτερη περίοδος ορίζει ότι τα κράτη μέλη που θεσπίζουν διατάξεις κατά παρέκκλιση σύμφωνα με την παράγραφο 1, υποβάλλουν στην Επιτροπή όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Με επιστολή της 5ης Ιουνίου 2002, η Επιτροπή έχει ζητήσει από τις αρχές του Λουξεμβούργου να της παράσχουν τις πιο πρόσφατες πληροφορίες όσον αφορά:

- τον αριθμό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και έχουν την ηλικία ψήφου, και
- τον αριθμό του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν στο Λουξεμβούργο.

Οι αρχές του Λουξεμβούργου απάντησαν με επιστολή της 11ης Σεπτεμβρίου 2002. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σ' αυτή την επιστολή, τα πιο πρόσφατα αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά τον αριθμό των πολιτών βασίζονται στην απογραφή του πληθυσμού που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο 2001 από την STATEC (Κεντρική υπηρεσία της στατιστικής και των οικονομικών μελετών). Ο αριθμός των πολιτών της Ένωσης που κατοικούσαν τότε στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και είχαν την ηλικία ψήφου, ήταν 107.375 σύμφωνα με αυτή την απογραφή. Ο συνολικός αριθμός των πολιτών της Ένωσης που είχαν την ηλικία ψήφου και κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο ήταν 326.027.

Κατά συνέπεια, το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του, ανερχόταν στο 32,93% του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που είχαν την ηλικία ψήφου και κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο κατά τη στιγμή της απογραφής του πληθυσμού η οποία πραγματοποιήθηκε το 2001. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να υποθεθεί ότι η κατάσταση έχει αλλάξει έκτοτε. Το ποσοστό αυτό υπερβαίνει σαφώς το κατώφλι που ορίζεται στην οδηγία, δηλαδή το 20%.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι όροι που απαιτούνται για τη χορήγηση στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου παρέκκλισης δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, της συνθήκης και του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας, εξακολουθούν να ισχύουν. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν είναι αναγκαίο να προτείνει καμία προσαρμογή.